

MIKKELIN HIIPPAKUNNAN PIISPA

Mikkeli 27.5.2020

Hyvät kirkkoherrat

Kesäkuu lähestyy ja se merkitsee koronavirusepidemian aiheuttamien monien rajoitusten as-
teittaista ja hallittua purkamista. Tilanne on herättänyt monia kysymyksiä jumalanpalvelusten
ja kirkollisten toimitusten, kesä- ja leiritoiminnan sekä yleensä seurakuntaelämän järjestämi-
sestä, ovathan poikkeusolot kuitenkin vielä voimassa.

Monet sekä viranomaisten että kirkon antamat ohjeistukset ovat väistämättä yleisluonteisia,
koska tilanteet eri puolilla maata ja eri seurakunnissa vaihtelevat suuresti. Yhteistä ohjeille on
tapahtuman järjestäjän vastuullisuuden korostaminen. Jos seurakunnassa on epävarmuutta ti-
laisuuksiin tai toimintaan liittyvistä terveysseikoista, olkaa yhteydessä paikalliseen terveysvi-
ranomaiseen. Aluehallintovirastojen ohjeistuksen mukaisesti ”tarvittaessa neuvoja yleisten oh-
jeiden paikalliseen soveltamiseen voi kysyä kunnan tartuntataudeista vastaavalta lääkäriltä.”

Tässä kirjeessä on runsaasti tarkennettuja ohjeita ja neuvoja moniin seurakunnissa parhaillaan
askarruttaviin asioihin. Kirje on tavallista pitempi, koska seurakunnista on tullut paljon kysy-
myksiä.

1. Aluehallintovirastojen päätös kokoontumisrajoituksista 1.6. alkaen

Seurakunnille 18.5.2020 lähetetyssä kirjeessä ennakoitiin aluehallintovirastojen tartuntatauti-
lain mukaisia päätöksiä kokoontumisrajoituksista 1.6. alkaen. Päätös on tehty 19.5. ja löytyy
linkistä.

[https://www.avi.fi/web/avi/-/kesakuussa-kokoontumisrajoitus-50-henkea-50-500-hengen-
yleisotilaisuudet-mahdollisia-erityisjärjestelyin](https://www.avi.fi/web/avi/-/kesakuussa-kokoontumisrajoitus-50-henkea-50-500-hengen-yleisotilaisuudet-mahdollisia-erityisjärjestelyin)

Aluehallintovirastojen määräysten mukaan alle 50 henkilön yleisötilaisuudet ja yleiset ko-
koukset ovat sallittuja 1.6. alkaen. Jos järjestelyissä noudatetaan THL:n ja opetus- ja kulttuuri-
ministeriön ohjetta, myös 50-500 henkilön tilaisuuksia voi järjestää. Tapahtumajärjestäjä vas-
taa tapahtuman toteuttamisesta siten, ettei koronavirukseen liittyvä tautitilanne pahene.

Yli 50 henkilön, mutta enintään 500 henkilön yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa on mahdollista järjestää erityisjärjestelyin niin, että ihmisten turvallisuus varmistetaan asiakasmäärien rajaamisella sekä turvaetäisyyksien ja hygieniahjeistuksen avulla.

Aluehallintovirastot määräävät, että 50-500 hengen tilaisuuksissa noudatetaan Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön 14.5.2020 antamaa [ohjetta koronavirustartuntojen ehkäisemisestä](#). Asiakirja on myös tämän kirjeen liitteenä.

Yli 500 hengen yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset on kielletty, eivätkä aluehallintovirastot myönnä näiden osalta poikkeuksia.

Aluehallintovirastojen 19.5.2020 antamat määräykset ovat voimassa 1.6.-30.6.2020 välisen ajan. Piispojen antama tarkennettu ohje jumalanpalveluksiin ja kirkollisiin toimituksiin on linjassa aluehallintovirastojen määräysten kanssa.

Aluehallintovirastot korostavat jokaisen toimijan ja kansalaisen omaa vastuuta noudattaa viranomaisten määräyksiä, ohjeita ja suosituksia omassa toiminnassaan.

2. Avointen tilaisuuksien osallistujat

Edellä mainitussa Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä opetus- ja kulttuuriministeriön laatimassa asiakirjassa "Ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä julkisten tilojen käytössä" todetaan: "Tartunnanjäljityksen helpottamiseksi tilaisuuksien ja tapahtumien järjestäjillä tulisi mahdollisuuksien mukaan ja lainsäädännön edellytyksin olla tiedot osallistuneista henkilöistä."

Seurakunnista on tiedusteltu, koskeeko osallistujatietojen kerääminen jumalanpalveluksia, kirkollisia toimituksia ja muita seurakunnan tilaisuuksia. Kirkkohallituksesta on otettu tähän kantaa seuraavasti:

Ohjetta on tulkittava niin, että nimilistat helpottavat jäljittämistyötä ja siksi mahdollisuuksien mukaan niitä suositellaan koottavaksi. Avoimissa tilaisuuksissa, joita ainakin messut ja jumalanpalvelukset ovat, niitä ei ole tarkoituksenmukaista koota. Se olisi erittäin ongelmallista sekä teknisesti että lainsäädännöllisesti. Jäljitys tapahtuu silloin tarvittaessa muilla keinoin kuin nimilistan avulla.

3. Viestintä seurakunnan sairastumistapauksissa

Koronaviruksesta aiheutuviin sairastumisiin ja altistumisiin liittyvä seurakunnan viestintä on kriisiviestintää. Asiallinen viestintä ehkäisee huhuja ja väärin olettamusten leviämistä ja parhaimmassa tapauksessa myös tartuntoja. Seuraavat asiat on syytä ottaa viestinnässä huomioon.

Seurakunnan tapahtumassa olleen työntekijän tai esimerkiksi leiriläisen koronatartuntaepäilystä tulee aina ottaa yhteyttä kunnan terveystieteiden viranomaiseen. Mahdollisen korona-altistumisen

jäljittää aina viranomainen, ei seurakunta. Päätökset testaamisesta ja mahdollisesta karanteenista tekee tartuntatautilääkäri. Päätökset ovat aina tapauskohtaisia.

Seurakunnan ei pidä lähteä viestimään tartuntaepäilyistä tai tartunnoista ilman konsultaatiota terveysviranomaisen kanssa. Tapauskohtaisesti tartuntatautilääkärin ohjeet viestitään työntekijöille ja seurakuntalaisille ilman tarpeetonta viivytystä ja selkeästi. Yksityisyydensuoja on tärkeä muistaa.

Epäilystä tai todetusta tapauksesta ilmoitetaan kirkkoherralle, ja muutoinkin toimitaan seurakunnan kriisiviestintäohjeiden mukaisesti. Kirkkoherra on kirkon kriisiviestinnän toimintamallin mukaisesti yhteydessä tuomiokapituliin yhteisen tilannekuvan luomiseksi ja mahdollisesti tarvittavien viestintätoimien sopimiseksi. Tuomiokapituli on tarvittaessa yhteydessä Kirkon viestintään, joka vastaa kirkon valtakunnallisesta kriisiviestinnästä ja tukee seurakuntia ja hiippakuntia kriisiviestinnässä. Kiireellisissä tilanteissa voi soittaa suoraan Kirkon viestinnän kriisiviestintäpuhelimeen: 09 180 2247.

Edellä oleva ohjeistus julkaistaan myös Sakastissa, Tapulissa ja kirkon viestijöiden ryhmässä.

4. Vastuukysymyksistä

Seurakunnista on kysytty, miten vastuukysymykset menevät, mikäli seurakunnan toiminnassa sairastutaan koronaviruksesta johtuvaan tautiin.

Rikosoikeudelliseen ja vahingonkorvausvastuuseen voi sairauden tarttumiseen liittyen joutua silloin, jos henkilö tietää tai hänen pitäisi tietää sairastavansa tai erittäin suurella todennäköisyydellä sairastavansa vakavaa ja tarttuvaa tautia ja siitä huolimatta tahallaan tai törkeän huolimattomasti hakeutuu sellaiseen lähikontaktiin toisen kanssa, jossa tämä voi saada tartunnan. Tällaisessa tapauksessa voi saada tuomion pahoinpitelystä ja jos toinen kuolisi sairauden seurauksena, kuolemantuottamuksesta. Tai mahdollisesti tartuttaja voitaisiin tuomita vaaran tuottamuksesta terveydelle, jos hän laajemmassa mitassa tahallisesti pyrkii levittämään sairautaan. Jos henkilö on määrätty karanteeniin tartuntatautilain nojalla ja hän ei noudata sitä, hänet voidaan tuomita terveydensuojelurikkomuksesta.

Tämä vastuu koskee aina sairasta itseään – se ei ketjutu eteenpäin. Tartuntataudin tuottamuksellisesta levittämisestä (jos vaikka on oireeton) ei seuraa oikeudellista eikä muutakaan vastuuta.

Lähtökohtana on, että organisaatio kantaa vahingonkorvausvastuun. Työntekijälle sitä voi tulla vain, jos hänen todetaan toimineen tahallisesti tai törkeän tuottamuksellisesti vastoin velvollisuuksiaan.

Rippikoululeirien ja muiden tilaisuuksien turvallisuusjärjestelyt ja -ohjeet, myös koronaviruksen ehkäisyyn liittyvät, ovat aina viime kädessä seurakunnan ylimmän johdon vastuulla. Niistä on oltava selkeät yhteiset linjaukset eikä esimiehiä ja leirien ohjaajia tai tilaisuuksien vastuuhenkilöitä saa jättää yksinään pohtimaan niitä. Turvallisuusmääräysten laatimisessa on noudatettava terveysviranomaisten ja kirkon yhteisiä ohjeita ja linjauksia sekä myös maalaisjärkeä.

Turvallisuudesta vastaa leirillä ohjaaja tai tilaisuuden vastuhenkilö oman asemansa ja määritettyjen tehtäviensä mukaan, kuten yleensäkin.

Jos ohjaaja tai vastuhenkilö ei noudata turvallisuusohjeita tai asianmukaisesti valvo niiden noudattamista, hän voi joutua siitä samalla lailla vastuuseen kuin joutuisi muutoinkin, ilman koronavirusepidemiaa. Tällaisena aikana tämä tietenkin korostuu, mutta pelisäännöt ovat siinänsä samat. Jos esimerkiksi rippikoululeirin ohjaaja saa tietää rippikoululaisen tai jonkun isosta tai ohjaajista sairastuneen leirin aikana, eikä lähde pikaisesti toimimaan ja poistamaan sairaasta toisten läheisyydestä ja leiriltä, voi seurakunta joutua vahingonkorvausvastuuseen. Sairastuneen leiriltä poistumisen jälkeen jatkotartutus ei ole enää seurakunnan ja sen työntekijöiden vastuualueella.

Jos turvallisuusohjeet ovat selvästi puutteelliset tai vastuhenkilö on selkeästi laiminlyönyt turvallisuusohjeiden noudattamisen ja valvonnan, mikä on edesauttanut sairauden tartunnan leviämistä leirillä tai tilaisuudessa, se voi johtaa vahingonkorvausvastuuseen tai ainakin moraalisen vastuun kulminoitumiseen.

Täydelliseen turvallisuuteen koronan tai minkään muun suhteen ei ole mahdollista päästä. Kun koronarajoituksia lievennetään, sairastumisen mahdollisuus saattaa kasvaa. Vaikka leiriläisiä tai muihin tilaisuuksiin osallistujia kuinka ohjeistetaan ja valvotaan, he saattavat toimia vastoin ohjeita turvallisuutta vaarantavasti. Siksi turvallisuusohjeiden noudattamisen tärkeyttä on korostettava ja niistä on pidettävä kiinni.

5. Kotikäynnit ja vastaanottotoiminta

Liitteenä ovat ohjeet kirkon työntekijöiden vastaanottotoiminnasta ja kotikäynneistä. Ohjeiden perustana on ajatus, että seurakuntalainen voidaan tavata vastaanottotilassa tai kotikäynnillä, kun se on välttämätöntä ja silloin kun työntekijä arvioi tapaamisen olevan paras tapa tukea asiakkaan hyvinvointia ja jaksamista.

Kotikäyntiohjeessa on näkökohtia myös kotona tapahtuvaan ehtoollisen viettoon.

Ohjeet ovat julkaisuvapaat torstaina 28.5. klo 10.00. Ne julkaistaan myös Sakastissa ja evl.plus-sivustolla.

6. Kesätoiminnan muistilista

Seurakuntien kesätoiminta tavoittaa vuosittain kymmeniätuhansia osallistujia. Koronavirusepidemian vuoksi seurakuntien kesätoiminnan suunnittelua ja toteutusta varten on julkaistu ohjeistus, joka lähetettiin seurakuntiin 7.5.2020 kirjeen liitteenä.

Tämän kirjeen liitteenä olevaan kesätoiminnan muistilistaan on koottu keskeiset linkit ja muutamia käytännön näkökulmia. Muistilista julkaistaan myös Sakastissa ja evl.plus-sivustolla.

7. Usein kysyttyjä kysymyksiä diakoniasta

Kirkkohallituksen Diakonian ja sielunhoidon yksikössä on koottu seurakuntien avuksi kysymyksiä ja vastauksia diakoniasta poikkeusaikana. Tämä UKK-listaus löytyy linkistä <https://sakasti.fi/diakonia/diakonian-ohjeita-koronavirus-epidemian-aikana/usein-kysyttyja-kysymyksia/>.

8. Kysymyksiä ja vastauksia seurakuntien raporttien pohjalta

Seurakuntien raporteissa oli lukuisia kysymyksiä, jotka liittyvät kesäkuun alusta alkavaan uudenlaiseen tilanteeseen ja annettuihin uusiin ohjeisiin. Seuraavassa vastaan yleisimpiin kysymyksiin.

K: Voiko ehtoollisella pappi käyttää suojaimia (käsineet, kasvomaski, visiiri)? Voiko pappi lausua jakosanat kerralla koko polvistuneelle pöytäseurueelle siten, että pateeni ja kalkki ovat kauempana papin suusta ja ehtoollisaineet sitten vain käydään jakamassa kaikille yhteisesti sanottujen jakosanojen jälkeen?

V: Piispat pohtivat ohjeistusta laatiessaan ehtoollisen jakajien suojavälineiden käyttämistä. Asiaan liittyy monia näkökulmia, alkaen siitä, osaavatko papit käyttää niitä oikein (siis riisua ja pukea hygieenisellä tavalla) ja päätyen siihen, onko tarkoituksenmukaista käyttää suojaimia jumalanpalveluksessa, kun niistä on terveydenhuollossa pulaa (tosin maskeissa tilanne taitaa olla jo se, että niitä on saatavana riittävästi).

Kuten julkisuudesta on huomattu, suojainten käyttämisestä on kahdenlaista mielipidettä jopa lääkäreiden keskuudessa. Siksi piispat pitivät tärkeänä, että ohjeita valmisteltiin yhteistyössä terveydenhuollon asiantuntijoiden kanssa.

Laajan keskustelun jälkeen piispojen ohjeistuksesta jätettiin pois suojainten käyttäminen. Tämä ei siis perustunut mihinkään piispojen omaan pohdiskeluun, vaan terveydenhuollon asiantuntijoiden kanssa käytyyn keskusteluun. Keskeistä ehtoollisen jakamisessa on huolehtia hygieniasta, turvaväleistä ja välttää kosketuskontaktia. Nämä on otettu huomioon piispojen ohjeessa.

Mikäli tai kun ilmeisesti seurakunnassa ei ole varmuutta piispojen ohjeistuksen luotettavuudesta, kannattaa vielä perehtyä OKM:n ja THL:n ohjeeseen "Ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä julkisten tilojen käytössä" (liitteenä). Lisäksi on mahdollista kysyä neuvoa aluehallintovirastojen ohjeistuksen mukaisesti: "Tarvittaessa neuvoja yleisten ohjeiden paikalliseen soveltamiseen voi kysyä kunnan tartuntataudeista vastaavalta lääkäriltä."

Ohjeisiin on jätetty harkintavaraa seurakunnille. Niiden mukaan ehtoollisen vieton tapa tulee miettiä kussakin seurakunnassa erikseen eikä ehtoollisen vietto ole välttämättä mahdollista kaikissa tiloissa, joissa sitä normaalioloissa vietettäisiin.

Mikäli piispojen ohjeesta halutaan turvallisuussyistä poiketa, pidän käsineiden, maskin ja visierin käyttämistä parempana sitä tapaa, että pappi sanoo yhteisesti Kristuksen ruumis ja sitten jakaa leivän jokaiselle. Samoin on toimittava myös ehtoollisviinin kohdalla, mikäli tätä tapaa käytetään.

K: Käännytetäänkö yli 70-vuotiaat tai riskiryhmiin kuuluvat pois kirkosta? Emme ole mielestäni velvollisia tiedustelemaan ihmisten ikää tai sairauksia kirkkoon tulevilta (riskiryhmiin kuuluvilta).

V: Seurakunnan vastuulla on huolehtia järjestämiensä tilaisuuksien turvallisuudesta annettujen ohjeiden mukaisesti. Seurakunnan tehtävänä on myös tiedottaa ohjeista. Sen sijaan jumalanpalvelukseen tai muuhun seurakunnan tilaisuuteen tuleva on itse vastuussa siitä, millaisiin koontumisiin hän osallistuu.

K: Voiko hautaan siunaamisen toimittaa siunauskappelissa tai kirkossa?

V: Kyllä voi, kunhan otetaan huomioon annetut turvallisuutta koskevat ohjeet.

K: Onko mahdollista käydä toimituskeskustelu ”oikeasti” eikä vain puhelimitse?

V: Kastettavan vanhempia, vihkiparia tai vainajan omaisia on mahdollista tavata seurakunnan tiloissa tai kotona tai muualla, kunhan noudatetaan turvallisuusohjeita.

K: Voiko kesäkuusta alkaen toimittaa kotikasteita?

V: Kyllä voi. Turvallisuusohjeiden noudattaminen voi olla kotikasteissa vaikeampaa kuin seurakunnan tiloissa, mutta asiasta on sovittava toimituskeskustelussa.

K: Voivatko papit osallistua muistotilaisuuksiin, hääjuhliin tai ristiäiskahveille?

V: Tähänkään mennessä pappeja ei ole kielletty osallistumasta kirkollisten toimitusten yhteydessä oleviin juhlatilaisuuksiin. Kokoontumisrajoitusten lievennyttyä kesäkuun alusta on suositeltavaa, että papit mahdollisuuksien mukaan osallistuvat kyseisiin tilaisuuksiin. Se on seurakuntalaisille tärkeää ja osa papin viranhoidtoa. Luonnollisesti tässäkin noudatettava turvallisuusohjeita.

K: Voivatko seurakunnat vuokrata tiloja muistotilaisuuksiin, ristiäisiin tai muihin perhejuhliin?

V: Kyllä. Toimituksen jälkeen perheen järjestämä kaste- tai hääjuhla tai muistotilaisuus on yksityistilaisuus. Vastuu yksityisen tilaisuuden toteutuksesta on sen järjestäjällä. Valtioneuvoston linjauksen mukaan niitä koskee 50 hengen enimmäisosallistujamäärä, samoin kodeissa tai muissa yksityistiloissa toteutettavia kirkollisia toimituksia.

K: Voivatko yli 70-vuotiaat papit hoitaa kirkollisia toimituksia? Voivatko yli 70-vuotiaat palvella vapaaehtoistehtävissä?

V: Ikääntyneiden, erityisesti yli 70-vuotiaiden on edelleen vältettävä altistumista koronavirukselle, koska heillä on muita suurempi riski sairastua vakavaan koronavirustautiin. Sen vuoksi heitä ei pidä pyytää hoitamaan kirkollisia toimituksia. Vapaaehtoisina he voivat toimia sellaisissa tehtävissä, jotka voidaan hoitaa ilman kohtaamisia, esim. puhelimen tai etäyhteyden avulla.

K: Voimmeko aloittaa pihatapahtumat myös riskiryhmiin kuuluville?

V: Riskiryhmiin kuuluvia voidaan käydä tapaamassa, kunhan huolehditaan riittävästä etäisyydestä ja käsihygieniasta. Riskiryhmiin kuuluvia ei pidä erikseen kutsua pihatapahtumiin. Seurakunnan vastuulla on huolehtia järjestämiensä tilaisuuksien turvallisuudesta annettujen ohjeiden mukaisesti. Seurakunnan tehtävänä on myös tiedottaa ohjeista. Tilaisuuteen tuleva on itse vastuussa siitä, millaisiin kokoontumisiin hän osallistuu.

K: Voidaanko kirkkokahveja juoda? Voiko seurakunnassa olla mitään tarjoiluja?

V: Jos voidaan huolehtia riittävästä etäisyyksistä ja käsihygieniasta, kirkkokahvit voidaan juoda. Kesäaikana kahvitus onnistuu usein myös ulkotiloissa. Kahvin ja mahdollisen muun tarjottavan suhteen on huomattava, että niitä ei annostella itse. Muutenkin on otettava huomioon sekä yleiset elintarvikehygieniaan ja siivoukseen liittyvät ohjeistukset että viranomaisten eriytyneesti koronaepidemian aikana ravintolatoimintaan liittyvät ohjeistukset soveltuvien osien.

K: Voidaanko Missiotorit ja -kaupat sekä lähetyksen kirpputorit avata?

V: Kyllä voidaan avata, jos pystytään rajaamaan paikalla olevien määrää niin, että turvaetäisyydet voidaan pitää ja käsihygieniasta voidaan huolehtia. Mahdollisten vapaaehtoisten on oltava terveitä, ts. vähänkään oireisena ei saa osallistua toimintaan.

K: Jatkammeko etätöitä seurakunnassa?

V: Valtioneuvosto linjauksen mukaan etätöitä suositellaan jatkettavan. Asia on paikallisen työnantajan ratkaistavissa. Esimerkiksi tuomiokapituli on määrännyt henkilöstönsä etätöihin 30.6.2020 saakka.

K: Seurakuntamme työntekijäjoukossa esiintyy ”koronaväsymystä”, kun poikkeustilanne tuntuu pitkittyvän ja epävarmuus lisää kuormittavuutta. Onko tuomiokapitulista mahdollista saada tukea?

V: Tuomiokapitulista on mahdollista saada lyhytkestoista työnohjausta erityisesti koronakriisin aiheuttamaan kuormitukseen. Ohjauksen tavoitteena on antaa lyhytkestoista (yhdestä viiteen kertaa) työnohjauksellista apua työntekijöille, jotka kaipaavat tukea. Tästä on annettu tietoja 24.4.2020 seurakuntiin lähettämässäni kirjeessä, jossa on myös listaus työnohjaajista, joiden puoleen voi kääntyä suoraan.

Olisiko teidän mahdollista vielä ennen kesälomia kokoontua työyhteisönä vaikka seurakuntatalon pihalle tapaamaan toisenne ja juomaan yhdessä kahvit? Nettikokousten ja teams-neuvottelujen jälkeen livekahvit voisivat piristää kummasti!

* * *

Ensi sunnuntaina on helluntai. Olen aiempien vuosien tapaan lähettänyt hiippakuntamme medioille piispan helluntaikirjoituksen, joka on myös tämän kirjeen lopussa.

Erityisesti tämän vuoden helluntaina puhuttelee Pyhä Henki lohduttajana, onhan viime kuukausina kaivattu lohdutuksen sanoja.

Vanha helluntairukous on kuin koronakevääseen tehty. Keskiaikaisen rukousperinteen helmi koskettaa yhä, myös meitä vuosisatoja myöhemmin eläviä.

"Tule, Pyhä Henki, tänne, laskeudu taivaasta alas meidän sydämissämme Kristusta kirkastamaan. Tule köyhäin apu, tule lahjain antaja, tule sielun kirkkaus, sinä paras lohduttaja, sielun hyvä vieras ja suloinen lämpö."

Siunatkoon Pyhän Henki, paras lohduttaja, teitä kaikkia!

Seppo Häkkinen

Piispan helluntaikirjoitus 2020

Korona ja lohdutus

Tehokkain keino tartuntojen ehkäisemiseksi on kohtaamisten välttäminen, riittävä hygienia ja etäisyys. Koronakevät on opettanut meidät pitämään etäisyyttä toisiimme. Näkymätön pieni virus on pakottanut eristäytymään.

Viime aikoina on puhuttu kahden metrin yhteiskunnasta. Se voi olla todellisuuttamme vielä pitkään. Pahimmillaan se muuttaa suhtautumistamme toisiimme ja tapaamme elää yhdessä. Jos toisesta ihmisestä tulee kartettava uhka, se voi vähentää luottamusta ja lisätä vastakkainasettelua.

Yhteys on kuitenkin ihmiselle suorastaan elinehto. Pieni vauva tarvitsee vuorovaikutusta ja kosketusta, jotta hän voi kehittyä normaalisti. Yhteyden kokeminen on tärkeää kaikissa elämän vaiheissa. Ihminen on tarkoitettu yhteyteen toisten kanssa ja ulkopuolelle joutuminen riipaisee syvältä. Yhteyden merkityksestä kertoo sekin, että eristystä voidaan käyttää rangaistuksena.

Helluntai on Pyhän Hengen vuodattamisen päivä. Pyhä Henki on yhtä näkymätön kuin koronavirus. Kumpaakaan emme näe silmillämme, mutta tunnemme vaikutuksen. Toinen kutsuu yhteen ja eheyttää, toinen eristää eikä salli koskettaa. Toinen luo lohdun, toista täytyy pelätä.

Helluntain ihme oli yhteyden syntyminen erilaisten ihmisten välille. Raamatun mukaan ensimmäisenä helluntaina ylitettiin kielelliset, etniset, kansalliset ja kulttuuriset rajat. Helluntai kutsuu yhteyteen. Eristyksen keväänä tämä on hyvä muistaa. Rajat ylittävän yhteyden rakentaminen on edelleen kaikkien meidän tehtävämme.

Viime kuukausina on odotettu lohdun sanoja kurimukseen ja epävarmuuteen. Helluntain viesti on: Pyhä Henki on lohduttaja.

Lohduttaminen on alun perin tarkoittanut sulattamista, pehmentämistä ja irrottamista. Uuden testamentin kielessä lohduttamista ja lohdutusta tarkoittava sana (parakaleo) merkitsee kirjaimellisesti käännettynä ”kutsua vierelle”, siis lähelle - ei kahden metrin päähän.

”Pyhä Henki tuo Jumalan hyvyyden ja Kristuksen rakkauden meidän keskellemme”, Katekismus opettaa. Koronakevään helluntain opetus on tässä: Kun meitä lohdutetaan, voimme lohduttaa muita. Kun meitä rakastetaan, voimme rakastaa muita. Lohduttaminen ei ole korulauseita eikä osaaottavaa huokailua, vaan läsnäoloa.

Vanha helluntairukous on kuin koronakevääseen tehty. Keskiaikaisen rukousperinteen helmi koskettaa yhä, myös meitä vuosisatoja myöhemmin eläviä.

”Tule, Pyhä Henki, tänne, laskeudu taivaasta alas meidän sydämissämme Kristusta kirkastamaan. Tule köyhäin apu, tule lahjain antaja, tule sielun kirkkaus, sinä paras lohduttaja, sielun hyvä vieras ja suloinen lämpö.”

Seppo Häkkinen

Mikkelin hiippakunnan piispa